

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben.
— Ide intézendők a kiadó hivatal
illető előfizetés, hirdetés,
nyilvtér és egyéb felzár-
lások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogati 12 fillér.
Többeszi hirdetésnél árked-
vozmény.

Nyilvtér:

Egy sor 40 fillér

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.**

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Aratás után.

Általános ma a panasz, hogy mily nehéz megélni. Az igaz, hogy élni — különösen nagy családdal — a mai viszonyok között nem könnyű, de egy egészséges munkaszerető és munkabíró egyénnek nem is nehéz.

Az ember már természeténél fogva úgy van megalkotva, hogy ha munka nélkül semmittevésben fáb lóbázva éli le idejét, szervezete eltesped, véredényei megmeszesednek, izmai elpetyhüdnek, kedélyvilága elborul, szóval egész testében beáll az általános pangás, a mely éppen úgy, mint a túlságos nagy munka, vagy az élvezetek határtalan kihasználása a szervezet korai bomlására és az idegbetegségekre s végre az emberi élet hirtelen megsemmisülésére vezet.

Az emberi szervezet úgy van megalkotva, hogy annak mozogni kell, az ember teste, élete egyenlő egy géppel, a melyet maga táplál, maga vezet és maga hoz mozgásba. Ha a jól és tökéletesen elkészített gépet nem vesszük használatba, de állni hagyjuk, lassan bár; de éppen úgy, mint a használatba vett gép hosszú időn át hasznavehetetlenné válik, mert megcsúsz, mert minden az enyészeté. — Míg ha azon dolgozunk, jól vezetjük, azt conserváljuk és erejének megfelelő munkát végzünk rajta, hosszú időig eltart.

Az emberi szervezetet, az ember gépezetét is ki kell tehát használni észszerűen és mértékletesen. Dolgozni kell észszel és kézzel, mert tulajdonképpen ez az élet, ez a világ rendes folyása. Tény, hogy az ember szervezete is megkívánja az élvezetet és pihenést, de az ehhez szükséges eszközöket, kényelmet, alkalmat, körülményeket is stb. a munkával, dologgal szerzhethetjük meg magunknak, mert a természeti adományokat kivéve, az nem hull karjainkba dolog nélkül.

Igy van ez a természet minden rétegében, az egész világban.

Nézzük a természet állatvilágát, a hol nem annyira az öntudat, de inkább az életösztön

működik, dolgozik. Egy élősdű féreg csak addig él, míg környezete neki táplálékot nyújt, azután megszűnik lusta élete, mely a táplálkozásnál tovább nem terjed. A selyem hernyó felemészti az eper zöld, izletes levelét, s midőn puha testét nagyra hízalta, munkához lát, becses, finom selyem szálakkal, ember által nem utánozható munkával veszi körül magát, begubózik, pihe-
nésre tér; azután nyugalomban bábbá változik és mint színes lepke lát megint napvilágot csak azért, hogy faját fenntartani meg ne szűnjék. — De ezek a rovarok mind igen rövid életűek, sőt vannak a természet-tudósok szerint olyanok is, a melyeknek élete csak pár pillanatra és percze terjed ki, de ezek munkát egyáltalán nem végeznek.

Az eredményt tehát abban látjuk, hogy az olyan fajta rovarok, állatok, a melyek a létért csak igen keveset küzdenek, igen rövid életűek.

Ellenben a ragadozók úgy az állat, mint a madár világban, a melyek nehezen, sok veszéllyel keresik meg zsákmányukat, táplálékukat, igen hosszú ideig, sőt száz évekig is élnek.

Az élet terjedelmében közepén találjuk a legtökéletesebb lényt az embert.

S itt is elmondhatjuk, hogy a mily irányban dolgozik és keresi fel megélhetési forrását, olyan az élete. A szorgalmas, mértékletes földművelő, vagy pásztor nép élete 10—15 évvel mindig hosszabb mint a tisztviselő, a kereskedő vagy iparos élete; mert korán kél, korán fekszik s bár igen nehéz munkát végez, de élete legjavát a szabad természetben és munkájával arányban álló élvezetek kihasználásával tölti be. S különösen azért, mert nála a munka egyenletes és állandó.

Példák tehát ezek az életből, hogy dolgozni kell és csak a munkával a természet segítségével szerzhethetjük meg a mindennapit.

Tény az is azonban, hogy az ember munkája a természet, s föld kihasználásával a táplálékot beszerzésével kezdődik.

Földet adott az Isten, hogy azt kapáljuk, szánt-

suk, vessük el és a mag, vagy csira eredményét ápoljuk, s gyümölcsöt dolgozzuk fel magunknak. A földműves kora tavasszal nagy reményekkel sok időviszontagsággal és nehéz munkával szántja fel és veti be földjét. Az első jótékony eső hatása alatt kel ki a mag és dugja ki fejcskéjét a kalászos növény, a mely oly sok reményt nyújt az aratásra.

Meleg, hideg, eső és szárazság váltakoznak, míg megjő az érlelő július és kezdődik az aratás. Gondosan szorgalmas munkával aratjuk le terményeinket és takarítjuk be, s még nem tudjuk mi az eredmény, míg az arany kalász csép alá vagy a bugó-gép dörzsölője alá nem kerül. Mennyi reménnyel dobjuk be a gép emésztő torkába az első kévét, mennyi csalódás, midőn a szakolót megingytjuk.

A múlt évi nagy szárazság, lehet mondani aszály után reménytelenül kezdtünk el a cséplést, s bizony keveset vittünk a piacra. Hála Istennek azonban ki teletünk és megértük minden nagyobb veszély nélkül az utat. Nem úgy azonban ez évben 1905-ben. Jól telettek vetéseink s tavasszal mindjárt leszakadt az első terményekítő eső. Esett is folytonosan, különösen májusban és szemlétomást növekedtek kalászosodtak terményeink. — Ily kedvező körülmények között a legszebb reményekkel néztünk az aratás elé. De jöttek éppen a virágzás idejében a júniusi sűrű esős és viharzó napok, a melyek kalászos földünket lesujkolták és reményünket már megingatták.

Sajnos, de úgy van, hogy ott a hol virágzásban és az éredés idejében jött az eső, a vihar, ottan nincsen termés csak szalma. Az eső leverte a virágot, rozsdát hintet el az arany kalászos táblákon és a félig érett kalászt lefektette a nedves földre a hol azután az nem tudott beéredni.

Általános a panasz most a cséplés derekán, hogy nincs termés, rosszul fizet különösen a tavaszi s a mi van az sem üti meg a rendes sulyt.

Egyesek ugyan azt állítják, hogy nagy ter-

TÁRCZA.

Rimaszombattól - Nürnbergig

(Üti benyomások.)

III., Turisták Eldoradoja.

— Irta: Dr. VERES SAMU. —

Alsó Ausztria, a Salzkammergut és Bajorország déli része a művelt népek turistáinak fővonala. Pusztá stílygyakorlat volna ez utvonal változatosságát s a meglepő természeti képeknek gazdag látványát díszes építetnek kíséretében felsorolni. Tény az, hogy a turista vonatok és hajók naponként ötször-hatszor szállítják a természeti képek kedvelőinek százait egyik pontról a másikra; tény az, hogy az, a ki egyszer látta ezeket a kedves vidékeket, ha csak szerét ejtheti, fölkeresi másodsor, harmadsor, talán még tizedszer is. És tény az, hogy egyik másik pontnak naponként több idegen látogatója van, mint a mi világhírű dobsinai jégbarlangunknak egy egész esztendő alatt. E tényekkel szemben teljesen fölösleges Gmundenről, Ischlről, vagy Hallstattól úgy írni, mint valami szép kiránduló helyről, hogy azokat riporterri lelkesedéssel az olvasó közönség nagybecsű figyelmébe ajánljuk.

Nagyon sajnálnám, ha valaki azt hinné, hogy ezeket az üti benyomásokat csupán saját emlékeim megörökítése céljából jegyzem föl. Más ezélem is van ezzel. Szeretném meggyőzni azt a kevés embert, a ki ezeket a sorokat elolvassa arról, hogy igazi kulturális magyarokká csak akkor válhatunk, ha egy-két mélyebb pillantást vetünk a művelt nyugati népek életébe, különösen ha megfigyeljük, hogy mi teszi az ő kulturájukat vonzóvá. Mert emberek ők is, művelik a földet, ipart űznek, ápolják a tudományokat és művészeteket ők is. Vagy talán jobban mondva mi is olyan formán próbálkozunk mint ők. Mert az összehasonlítás az ők javára dönt. Mi azt a nagy előnyt, a melylyel előtünk járnak, csak akkor látjuk, ha közéjük megyünk. A hegyes vidékek között

alig van egy-egy arasznyi művelhető földjük, de abból képesek paradicsomot varázsolni. Sok helyen építeni sem tudnak máshová, csak a szikla oldalakra, de a lehetetlennek látszó feladatokat is megoldják; átfurják a szikla óriásokat s vasutat építenek a fellegekkel parolázó hegy-csucsokra.

Mind ezek azonban csak külső képek, melyekben, mint szokatlan sűrűséggel előforduló látványosságokban a szem gyönyörködik. Az ő munkásságuknak belső intétiója az, hogy a megélhetésre állandó és soha ki nem apadó forrást teremtsenek. E forrás az idegen utazók zsebe, mely évről-évre mindig felfrissülő tartalmát ott ontja ki. Ezért fordítják hasznukra, ezért zsákmányolják ki a természet örök szépségeit. A hol kedves a vidék, festői a táj, nyaralókat építenek; a hol felfakad a gyógyító forrás, tiszta ózonnal telített a levegő, szanatóriumot emelnek; a hegy óriások által védett helyeken klimatikus gyógytelepeket létesítenek. A rakoncátlan hegyi putakokat megzabolazzák, a gyönyörű tavakat hajókkal rakják meg; a hol a fa gyökere megkapaszkodhatik, erdővel ültetik be s a hol a haladás útjában áll a fellegekig tornyosuló sziklatömb: átfurják a sziklát, hogy az ördögös gőzmasina rajta átszaladjon, mert ez a gyors és modern közlekedési eszköz mindenüvé elviszi az embert, a hol valami látni való van. És mindenütt ott van a teljes kényelemmel berendezett restauráció. E természeti szépségek, melyeket az emberi tudás, műveltség és szorgalom tett hozzá férhetővé, sokkal biztosabb és állandóbb jövedelmi forrásat képezi e vidék lakóinak, mint a mi népünknek az ősi módon való gazdálkodás.

E hatalmas tevékenységre magyar fővel azt kell mondanunk, hogy ők a keresetnek imént jelzett forrásaira vannak utalva, mi pedig leginkább a mezőgazdasággal foglalkozunk s ne keressünk gáncsolni valót abban, ha a mi végtelennek látszó szántóföldeinken és réteinken a változatosságban gyönyörködni kívánó szem csak imitt amott talál egy cigánykereket hányó szélmalmot, vagy vizet kémelő ösztövré kútágast. Nekünk az a hivatásunk, hogy azoknak a végtelen térségeknek kinceit

— hisz utóvégre ezeket is a természet rejti magába — az emberiség javára kiaknázzuk, hogy verejtékes munkával rákényszerítsük a fekete, vagy futóhomokos földet arra, hogy számunkra aranykalászt teremjen és erről a munkáról, erről a küzdelemlről ép úgy nincs fogalma annak a hegyeket furó népnek, mint a miénknek ama fizikai problémák megoldásán alapuló műveltségről, mely büszkén hivatkozik arra, hogy a civilizáció zászlója az ő kezei között van.

De minden okoskodásnak az a vége, hogy Magyarország kulturális jelentősége a mezőgazdaságban van. Minket termő földdel áldott meg az ég s még ma is sok igazság van abban a felfogásban, hogy a mi hazánk a nyugati népek éléstára. Évszázadokon át mi szolgáltatunk nekik a legjobb lisztet, a legjobb bort, a legjobb lovat és szarvasmarhát — és ezért cserébe kaptuk az ő iparuk productumait. — A mi népünk munkásságának legfőbb célját az képezi, hogy a föld teremjen, oda át pedig azt tekintik legfőbb hivatásuknak, hogy ez importált anyagot feldolgozzák. Így kell kiegészítenie egyik nép kulturájának a másikat. A turista — ha nemcsak ezért veszi nyakába a világot, hogy magának testi gyönyörűségeket szerezzen, — a kunság buza keresztjeinek százezeiben, a Hortobágy óriási ménesszeiben és különféle gulyáiban, a hegyalja szőlőkultúrájában ép úgy megtalálja az érdekes megnézni valót, mint a Salzkammergut természeti szépségeiben, melyeket az emberi ész és tudomány rendkívüli leleményességgel tett hozzá férhetőkké.

A magyar lélek e mindenesetre igazságos gondolkozása mellett is óriási különbségeket látunk hazánk és a külföld kultúrája között. Már Bécsből Linz felé s még inkább Linztől dél felé mintha parkok között járna az ember. A lakosok kevés szántóföldjeiket kitűnően gondozzák, utakat reudben tartják; falvaik mintha kártyavárakból, vagy nyaralókból volnának összerakva. Stílyszerűen építkeznek, házaikat piros színű hornyolt (!) cserépfedélvel látják el, szalmás, vagy nádfelelű háznak nyoma sincs. A templom igazi Istenháza, mintha csak most végezte volna be az építő művész, pedig 4—5 évt

mésünk van, mert jól fizet minden és elég súlyos is, de ez nem elegendő és nem kielégítő a túlnyomó panaszokkal szemben.

Takarmány félekben a sok esőzés következtében nagy a termés, de ez ellen pedig az a kifogás, hogy keserű a széna is meg a sarju is és nem eszi a jószág.

Még a tengeri, a burgonya és a répa az melytől sokat várhatunk megyénkben és talán a gabna féleknél a veszteséget kárpótolni fogja, — mert a nagy alföldön a júliusban bekövetkezett nagy szárazság folytán ezen növények nem fejlődtek, s termést egyáltalán nem várnak.

Ezideig a vett hírek szerint az aratás eredménye, a mely azonban ne csügesszen el bennünket, sőt a jövőben ellenkezőleg nagyobb munkára serkentsen.

Ha magunkat, életünket és életcéljainkat, valamint embertársainkat meg akarjuk becsülni: dolgozzunk és munkálkodjunk tovább észszerűen, kitartóan.

Semmi sem vész el a földön, mindennek kell eredményt szülni és különösen a munka az, mely eredményét biztosan meghozza és bő lesz az aratás.

Vármegyei rendkívüli közgyűlés.

A vármegye közönsége f. hó 24-én rendkívüli közgyűlést tartott. — A rendkívüli közgyűlésen, a melyen a megyebizottsági tagok gyér számban vettek részt, főispánunk távollétében minaji *Bornemisza* László alispán elnökölt.

Elnöklő alispán pontban 10 órakor nyitotta meg a közgyűlést s a tárgysorozatban foglalt tárgyak elővétele előtt kegyeletos szavakkal emlékezett meg *Hamaliár* Lajos árvászéki jegyző, tb. ülnök váratlan gyászos elhunytáról Inditványozza a közgyűlésnek, hogy az elhunyt emléke jegyzőkönyvben örökíttessék meg és erről özvegye részvétirattal értesíttessék — Elnök indítványa elfogadjatik s az elhunyt emléke jegyzőkönyvbe iktattatik s erről özvegye részvétirattal értesíteni határozatik.

Felolvastattott *József* főherceg ö kir. Fenségsének boldog emlékü édes atya elhalálása alkalmából a vármegye közönsége által kifejtett részvét feliratára, a vármegye alispánjához intézett sajtóközülég írott levele, mely szó szerinti szövegében a következő:

Nagyságos Bornemisza László alispán urnak Rimaszombat.

Nagyságos uram!

Mélyen meghatva Gömör-Kishont t. e. vármegye tisztelt közönségének szeretetteljes meleg érzelmei és kimondhatatlan fájdalomában való őszinte részvéte által, igaz szeretettel és halálával párosult legbensőbb, legforróbb köszönetet mondok, úgy családom, mint magam nevében, mindnyájunknak.

Nem pusztá szavak ezek, hanem szívem mélyében gyökerező érzelmeik, melyek e szív utolsó dobbanásáig törhetlenül, megingathatatlanul eltöltik lelkeket. Mindnyájukra Isten áldását kérve Nagyságodnak igaz tisztelője.

Kelt Budapesten, 1905 évi augusztus hó 21-én.

József főherceg s. k.

A közgyűlés jóleső, benső érzéssel veszi tudomásul a leirat tartalmát, mert ez által az ifjú főherceg csak fenntartani és megerősíteni kívánja azon viszonyt, mely fenséges családja, a nemzet és a vármegye között mindig fennállott; a Fenséges család irányában is törhetlenül változatlan ragaszkodásának adva a vármegye közönsége ismételtlen kifejezést, a leiratot a vármegye levéltárában elhelyezni rendeli.

Majd olvastattott ifj. *Szentiványi* József lipót-szentmiklósi birtokos levele, melylyel az édes atya elhunyt alkalmából intézett részvétet megköszöni. Tudomásvétel után megőrzés céljából a vármegye irattárában elhelyeztetni rendeltetik.

hatszáz éves is van közöttük. Bármerre tekint az ember, ha magasabb műbeccsel bíró dolgot nem lát is, mindenesetre meglepheti a csín, az izlés, a tisztaság. Ennek a műgondnak forrása az a műveltség, mely még a simplex gondolkodású paraszt lelket is hatalmába ejtette. A parasztság jó kedvű, dalos nép, szereti a zenét, táncot, ismeri nagy embereit s azoknak emlékét tisztelőben tartja. A vendéglők falai sok helyen a klasszikusból vett alkalmi idézetekkel vannak körül írva. Mindent megvan a községi zene és ének, melyek nem csupán saját népdalaikat kultiválják, hanem a népszerűsége hivatott mesterműveket is. Erdei, vagy mezei munkások ajkairól sokszor opera áriákat lehet hallani. — Naplopó, gazember, jellemnélküli lélek bizonyára köztük is van s talán több is, mint ami mesze földön híres becületes parasztjaink között, — de hát ez más rubrikára tartozik s így nem tekintve a lélek nemesebb vonásait: az ő külső megjelenésük a nevelés által előidézett simaságra vall.

A magyar paraszt úgy neveli az ő gyermekét, hogy gazdaságát, házi állatait annak idején jó kezekre bízassa; 10—12 éves korától kezdve már nem iskoláztatja, mert azt tartja, hogy a gazdálkodásban nincs szükség a betűre. Ellenben a német paraszt gyermekének az az egyetlen öröksége, a mit az iskolában lassanként összegyűjtöget. És a mit az iskolában, tanul, azt az életben igyekszik megvalósítani. Irni, olvasni a lakosság 80—90 százaléka tud; a számolás és rajz egyik erős oldaluk, mert egész berendezkedésükben, építkezésükben s leggyorsabb ipari produktumaikban a szép formái jutnak kifejezésre. Közvetlen tapasztalat útján meggyőződhetünk arról, hogy a fizikából, történelemből s általában az intenzívebb műveltséget adó tudományokból minő ismeretei lehetnek annak a népnek, mely gépeket szerkeszt s azokkal dolgozik s történetének hagyományait nem csak lelkeiben ápolja, hanem egyszerű monumentumokkal is megjelöli.

Tavol van az tőlem, hogy ez elismeréssel a mi saját műveltségünket kicsinyeljem. Sőt ellenkezőleg: az

Ez után a tárgysorozat szerint az ügyek a megfelelő sorrendben vétettek tárgyalás alá.

A mennyiben pedig a rendkívüli közgyűlés tulajdonképpen a garamvölgyi állami iskola épületek és tanítói lakások felépíttetése és az e célra szükséges összegnek honnan leendő fedezése érdekében hivatott össze, beható tárgyalás és több oldalról tett felszólalás után a közgyűlés igen részletes alaposággal foglalkozik e kérdéssel.

Előre kívánjuk bocsájtani, hogy annak idején igen bőven foglalkoztunk a garami iskolák államosításával, s a midőn az első ígéret a m. kir. kormány részéről az államosítás érdekében megtörtént, azt csak a legnagyobb örömmel fogadtuk.

Tomory Géza a járás hazafias érzelmű és ügybuzgó főszolgabírája, midőn 1900. évben a járás vezetését átvette egyik fő programm pontjává tette a népoktatás ügyét ezen félreeső vidéken minél előbbre vinni. Mint részletes jelentésében is kifejti, sajnosan tapasztalta, hogy a garami községekben, különösen *Helpán*, *Pohorellán*, *Závadkán* és *Polonkán* a nép nevelés igen siralmas állapotban van. E megnevezett községekben mint a jelentés mondja tantermeknek gunyolt sötét, bűzös piszkos és nedves helyiségekben 200—250 ig terjedő számú gyermek csoporttal küzdött egy-egy tanító a nevelés szent ügyével és legjobb akaratuk mellett sem voltak képesek a nép nevelés ügyét előbbre vinni.

Segíteni kellett tehát a garamon a tanügy kérdésén, annál is inkább, mert ezen vidék hazafias jó érzésű lakossága ment volt a szomszédos *Liptó* és *Zólyom* vármegyéből át csapkodó hazafiatlan pánszlávistikus hullámoktól. —

A felekezet pedig nem lévén képes saját erejéből iskoláit felépíteni és megfelelő tanerőt alkalmazni, épen a 12-ik órában jöttek *Halász* és *Kacsóvics* miniszteri tanácsosok, kik *Druisner* György jelenlegi tanfelügyelő és elődjének buzgólkodással a Coburg hercegi hazafias tisztakereséggel élőkön *Mihalik* Dezső főügyész és *Schröder* Gyula igazgató fáradságot nem ismerő munkájával az államosítást sikeresen és gyorsan keresztül is vitték. —

Mondhatjuk, hogy azon időben midőn főispánunk ki ez ügyek tulajdonképeni megvalósítója és alispánunk, valamint *Kubinyi* Géza akkori országgyűlési képviselő mint buzgó apostolai ez ügynek, a közgyűlésnek az államosítást bejelentették, mindnyájunk keblét csak a legbensőbb örömteljes érzés töltötte el, mert már hallottunk olyan hangokat is, hogy ezen jóra hajló szorgalmas munkás népünket egész vidékestől igen könnyen Szepesmegyéhez csatolják, s ez az egy törekvésünk is indok volt a mellett, hogy vármegyénknek megtartsuk.

Hozzájárult mindezekhez az a körülmény, hogy az itten járt és megnevezett miniszteri tanácsosok az államkormány nevében minden anyagi áldozatot megígértek.

Ily szerencsés körülmények között tehát az érdekelte községekre a 8% iskolai pótdadón és a dologi kiadásokon felül más teher nem hárulván, örömmel mentek bele az államosításba és az építkezésbe.

Az ügy teljes befejezést nyervén tehát és az államkormány által az állami tanítók is kinevezetvén, nem volt idő egy pillanatig sem habozni és késlekedni. — Az érdekelte községek az építkezéshez törlesztés kölcsön felvételébe mentek bele, a mi a megállapított törlesztési tervezet szerint amortisatióval teljes fedezetet is talált volna. —

Azonban közbe járszott a véletlen körülmény is; ugyanis a miniszterium által felülvizsgált és jóváhagyott tervek szerint az építés költsége jóval többre ütött ki, mint azt annak idején *Schröder* igazgató saját szorgalmából készített tervei szerint előirányozta. Az építési anyag össze lévén azonban hordva és a szerződés az építéssel meglevén kötvé *Helpa* és *Závadka* községek az építkezést meg is kezdték. Mig hasonlólag *Polonka* és *Pohorella* községekben az építkezés iránt az első fontosabb lépések szintén megtették.

A vezető férfiak és a községi képviselő testületek azonban belátván hogy az építkezés jóval magasabb összegbe kerül, mint az eredetileg tervezetett és hogy erre saját erejükből nincsen fedezet, a lakosság pedig nem terhelhető, közgyűlésünkhöz mint engedélyező és felügyelő hatósághoz előterjesztéssel éltek — Már multi

egész világ előtt szeretnék dicsekedni avval a dicsőséggel, a mely a haladás terén nemzetünket megilleti. Magasabb értelemben vett tudományunk, szépirodalmunk, művészetünk ugyszólván egy csapásra századok mulasztásait ütötte helyre. De ez a haladás nálunk még csak egyes gócpontokon észlelhető, — mint például Budapesten, mely az ő hatalmas kulturájával ép úgy lehet a művelt világ középpontja, mint *Paris*, vagy *London*, és néhány kisebb vidéki városban, mint *Kolozsvár*ot, *Kassán*, *Aradon*. Lehet, hogy nekünk ép erre a centrális műveltségre van szükségünk, hogy az együttes erők hathatósabb kisugárzása folytán valamivel lassabb, de annál biztosabb fejlődési processus útján érhesünk célzt. Hiszen valamikor a német és francia műveltség is centrális volt, de ma már *München*, *Drezda*, *Nürnberg*, vagy *Hamburg* csak külső terjedelemben adnak előnyt *Bécsnek*, vagy *Berlinnek*.

Es általában így áll ez a kisebb vidéki városokra nézve is. *Linz*, *Gmunden*, *Salzburg*, a bajor *Passau*, *Regensburg*, vagy a schweizi *Genf*, *Luzern*, *Zürich* az ő kicsinységükben is a modern haladásnak oly magas fokán állanak, hogy műveltségüknek fényével egész környezetüket messze bevilágítják. Mig a mi kis vidéki városaink, mint a huszezer lakóval bíró *Szolnok*, *Kisúj-szállás*, *Orosháza*, vagy a valamivel kisebb *Cegléd*, *Torda*, *Beszterce*, *Gyulafehérvár*, *Deés*, *Pápa*, *Veszprém* a legnagyobb erőfeszítéssel, évek hosszú során át tartó vajadások között tudnak eljutni addig, hogy rendes gyalogjárójuk, világításuk és vízvezetékük legyen. Falvainak igen nagy contingense szalmás viskókból áll melyeknek tömkelegéből büszkén emelkedik ki egy-egy urasági lak, vagy régi nemesi kuria, — a falusi utcák sárosak s télviz idején járhatatlanak, a kerítések sövényből, vagy tövisből vannak összetakolva; a templom, iskola és parochia — főleg a szegényebb protestans községekben — roskadozó falaikkal irtalomért könyörögnek; disznóól, istálló, szemétdomb a gazdasági udvar első látványosságai.

(Folyt. köv.)

közgyűlésünkben *Máriássy* Andor széles látókörű megyebizottsági tag felszólalása alapján merültek fel aggodalmak s e végből alispánunk a közelmúltban ki szállt a helyszínére az ügy alapos megvizsgálása céljából.

Alispánunk vizsgálatának az lett az eredménye, hogy tényleg hiány van, a melynek fedezése illetve gondoskodás nélkül az építkezés nem folytatható és a tervezett és félig felépített nagy nemzeti mű könnyen romba dől.

Ez volt ezen rendkívüli közgyűlés fontos tárgya és mivel megállapított, hogy 10000 és egy néhány száz korona összeg az melyről szinte gondoskodni kell, a közgyűlés hosszabb tárgyalás és *Máriássy* Andor, *Szentiványi* Árpád, *Mihalik* Dezső, *Hevessy* Benedek, stb. felszólalásai után elhatározta miszerint a kormányhoz felír ezen összegnek folyósítása iránt.

Teljesen méltányosnak és indokoltnak találjuk részünkről is, hogy az állam szűkkeblűsége ne akadályozza meg ezen nagy mű befejezését annál is inkább, mert keddöttei annak idején mindent megígértek.

Egyidejűleg azonban ki kell jelentenünk hogy azon férfiak, kiket e részben némely oldalról szemrehányással és felelősséggel illettek azok a teljes elismerés babékoszoruját érdemelik ki; mert ha ez mostan meg nem történik a magyarosítás alig meggyújtott fáklája örökre kialudt volna.

Végezetül a közgyűlés *Máriássy* László árvászéki elnök betegsége tartamára *Szeleczky* Árpád mint legidősebb ülnököt a helyettes elnöki teendőkkal ruházta fel, mire nevezett a hivatalos esküt letévén, a közgyűlés véget ért.

Esküdtzéki főtárgyalások.

Szeptember hó 4—9-ig igen érdekes esküdtzéki tárgyalási ciklus lesz, melyen *Kolbay* Sándor a helybeli kir. törvényszék nagytudású és kiváló bírja, s helyettes esküdtzéki elnöke fogja az elnök nevez tisztét betölteni.

Első két napon 4-én és 5-én a *csetneki rablógylkosság* kerül tárgyalásra. Az annak idején megye és országszerte nagy szenzációt keltett esetre még mindenki emlékszik *Rigó* Gyula és *Fafrák* János 1904. október 22-éről 23-ára menő éjjel *Usetneken* a gazdag özv. *Kerepessy* Jenőné szül. *Szontagh* Teréziát és házvezetőnőjét *Raisz* Máriát előre megfontolt szándékkal megölték és 160 korona készpénzt, egy ezüst órát elraboltak. A vizsgálat során — elfogadjuk után — tettüket beismerték, azonban azt állították, hogy őket *Sebők* Iván, a megölt öreg asszony rokona bérelte fel, s ezért *Sebőköt* le is tartóztatták, azonban az elmebeli megfigyelés során kitént, hogy ő nem beszámítható, beteg ember s szabadlábra helyeztetett. A kir. ügyészség a vizsgálati fogságban levő *Rigó* Gyula és *Fafrák* János ellen két rendbeli gyilkosság és rablás büntette miatt emelt vádat. A főtárgyaláson mely két napot okvetlen igénybe fog venni, 68 tanút és három orvos szakértőt fognak kihallgatni.

A második főtárgyalás 6-ikán lesz, mikor is *Hresák* János vizsgálati fogságban levő egyén és *Gaho* János kerülnek az esküdtbíró elé. *Hresák* rablás büntetvével, *Gaho* János felbujtással vannak vádolva. A eset az, hogy 1905. április 17-ikén *Bosela* Lukács helyai lakos több vizesréti emberrel betért a vizesréti kocsmába, hol a vizesrétiék azért mert őket *Bosela* hazavitte kocsján — áldomást fizettek. Mikor fizetésre került a sor, a vizesrétiék 4 fillérel adósk maradtak s ezt *Bosela* hajlandó volt kifizetni. s tárczájából elővette a pénzt. A szomszéd asztalnál pálinkázó *Hresák* János és *Gaho* János látták, hogy a tárczában sok pénz van, s *Gaho* indítványára elhatározták, hogy a pénzt *Boselától* elveszik. Eltávoztak tehát a kocsmából. *Hresák* lesbe állt este Nagy-Rőze és *Murány-Hosszurét* között az országúton észrevétlenül a kocsi ugrott s *Boselát* kövel úgy fejbe ütötte, hogy az eszméletét veszítve, szekeréről a földre esett s ekkor *Hresák* 42 korona készpénzt eltulajdonított a szegény embertől. Másnap *Jolsván* a feltűnően költelező *Hresákot* a *Kálna* Sámuel kocsmájában letartóztatták, s tettét be is ismerte. büntérsa *Gaho* azonban tagadott mindent.

A főtárgyalásra 5 tanu és 1 szakértő orvos van megidézve.

A harmadik főtárgyalás 7-én lesz, amikor felmenő ágbeli rokonon elkövetett szándékos emberölés büntetvével vádolt *Lőrincz* István, egy elvetemedett subancz kerül az esküdtbíró elé azért, mert f. évi május hó 2-án az Alsószuha községhez tartozó „*Lókert*“ nevű erdőben atyját *Lőrincz* Jánost rövid összeszólalkozás után fejszével többször szándékosan de nem előre megfontolva úgy fejbeütötte, hogy az csakhamar meghalt.

A főtárgyalásra 14 tanu és három orvos szakértő van beidézve.

A negyedik tárgyalás 9-én lesz, amikor rablás és gyilkosság büntetvével vádolt *Csik* Bálint felett fognak itélkezni, ki *Szirk* község határában *Lácz* Mártonnét megölte s 18 koronát tőle elvett.

Az eset f. é. július hó 8-án történt, mikor is *Lácz* Mártonné sz. *Fakla* Máriát *Csik* Bálint *Szirk* község határában bottal fejbeütötte s mikor áldozata eszméletlenül a földön feküdt, gégéjét egy késsel elvágta. Mikor a szegény asszony meghalt, batyját *Csik* Bálint felbonította s 18 kor 40 fillért eltulajdonított, s azt a vele vadházasságban élő *Ikri* Judittal együtt elköltötte. *Ikri* Juditot orgazdaság büntette címén szintén felelősségre vonja az esküdtbíró.

A szeptember hó 4—9-ig tartó esküdtzéki ciklusra esküdttekként kisorsoltattak:

1. *Rendes esküdttek*:

Horváth József földbirtokos *Csik*.
Hanvay József földbirtokos *Csik*.
Kolbenheyer Gyula főerdész *Ratkólehotá*.
Báró *Luzenszky* *Henrik* nagybirtokos *Osgyán*.
Csabay *Pál* ev. ref. lelkész *Balog*.
Szük *Gyula* ág. ev. lelkész *Uzapanyt*.
Vajda *Ferdinánd* földbirtokos *Dusa*.
Heinzelmann *Alfréd* vagyárutaladonos *Lieze*.
Törköly *József* iskolai igazgató *Rimaszombat*.
Báthory *László* könyvelő *Rimaszombat*.
Podhraczy *András* erdőigazgató *Jolsva*.
Dr. Weinberger *Rezső* ügyvéd *Rimaszombat*.
Hámos *Aladár* földbirtokos *Dusa*.
Moesz *Miksa* földbirtokos *Királyi*.

Bodor István főgimnáziumi tanár Rimaszombat.
Szakall István földbirtokos Osgyán.
Onody Károly gazdasági felügyelő Rozsnyó.
Lenner Gyula főgimnáziumi tanár Rimaszombat.
Medveczky Sándor közjegyző Rimaszombat.
Beélik Iván földbirtokos Alsóvály.
Baltazár János ev. lelkész Jolsva.
Simon Mihály ref. lelkész Székáros.
Ifj. Nagy István földbirtokos Pálfa.
Timkó Mihály tanító Rimaszombat.
Möller Vilmos könyvelő Rimaszombat.
Spéczián Gusztáv tisztartó Betlér.
Kemény Lajos ev. lelkész Osgyán.
Uthy Antal tanító Rimaszombat.
Zachar Gusztáv tanár Rimaszombat.
Dr. Stroup Ignác ügyvéd Rozsnyó.

2. Pótesküldtek:

Ifj. Csapó János Rimaszombat.
Barányi Gusztáv Rimaszombat.
Eszényi Gyula Rimaszombat.
Czikora István Rimaszombat.
Lovass Aladár Rimaszombat.
Risányi Gyula Rimaszombat.
Pál Gyula tanító Rimaszombat.
Gondkivics Ferenc Rimaszombat.
Molnár József földbirtokos Jólész.
Lehoczky György Bakostörék.

Hírek és vegyesek.

Személyi hírek. *Druisner* György kir. tanfelügyelő szabadságról visszaérkezett és a hivatal vezetését átvette. — *Ybl* Lajos budapesti műépítész a helybeli m. kir. állami gyermekmenhely tervezője és az építés vezetője folyó hó 21. és 22-én városunkban időzött, a leltár felvétele és a felszerelési tárgyak átadása céljából. — *Loysch* Ödön igazgató f. hó 22-én a nyári szünidő után hazaérkezett, s átvette az igazgatói teendők vezetését. — F. hó 24-én hazaérkezett a Tatrából csetneki *Gyürky* Pál ág. ev. főesperes, helybeli lelkész is. — Gróf *Serényi* Béla putnoki nagybirtokos, országgyűlési képviselő, volt kereskedelemügyi államtitkár, három hétre Kalteneutgebenbe utazott.

Tanári értekezlet. A rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium tanári testülete *Loysch* Ödön igazgató elnöklété alatt f. hó 26-án rendkívüli értekezletre gyűlt össze. Az értekezlet megtartását *Böhm* Jánosnak a szolnoki állami főgimnáziumhoz történt kinevezése s ezáltal itteni állásáról való lemondása tette szükségessé. A tanári testület az igazgató indítványára sajnálattal vette tudomásul *Böhm* Jánosnak távozását. Mert a nevezett 8 évi együtt működése alatt, mint iskolai kötelességét mindenkor hiven és lelkiismeretes pontossággal teljesítő tanár hivatásának legjobb tudása szerint igyekezett megfelelni s az iskolának és kartársainak elismerését kiérdemelni. — Elhatározta egyszersmind a tanári kar, hogy az igazgató tanács elnökségét felkéri az e lemondás folytán megüresedett német-latin-szaku tanári állásnak sürgős kibirtatására, illetőleg pályázat útján való sürgős betöltésére. — Az új iskolai évet előkészítő rendes értekezletét a tanári testület f. hó 31-én délelőtt 9 órakor tartja meg.

Esküvő. Szép családi kettős örömműnnpély lesz szeptember hó 5-én a városunkban köztisztelőben álló *Singer* S. Leó kerületi főrabbinál. E napon ugyanis d. u. 1/2 órakor tartja esküvőjét a főrabbi *Aranka* nevű leánya *Lemberger* Ábrahám rabbiával, a rozsnói rabbi testvérével, este 7 órakor pedig másik leánya: *Singer* Ida tartja esküvőjét *Friedmann* Jenő pusztatútfalusi birtokossal.

Gyászbeszéd. *Hamaliár* Lajos vmegyei árvászéki tb. ülnök, szolgálaton kívüli és kir. huszárhadnagy hunyt el f. hó 20-án rövid szenvedés után. — Egy képzett és munkás férfit, e mellett vármegyénk és városunk előkelő közönségének egyik közszeretettnek örvendő tagját veszítettük el az elhunytban. — Szébb jövő és hosszabb élet volt körünkben részére megírva, de a sors elvágta életfonalát s mint minden reményünket, úgy ezt is elhamvasztotta.

Közéletünk csendes munkása, de a társaságnak kedvelt, szellemes és rokonszenves tagja volt, ki érintkezési modorában gyöngédségével és finomságával mindenkit megnyert. Az osgyáni ág. ev. egyház felügyelője volt s egyháza ügyei iránt mindig melegen érdeklődött, mint a kaszinó társalgójának állandó alakját, s a testület választmányi tagját mindig ott láttuk a kérdések tárgyalásainál. Különösen hiva volt minden sportnak. Kifüvő vivő, jeles lovas volt, ki minden ágában a sportnak ugyancsak megállotta helyét. Régibb idő óta gyengélkedett, azonban mostani súlyos betegsége 4 hét előtt fejlődött meghülés következtében. — Súlyos betegségében tartotta meg es üvőjét jegyével *Marton* Idával, s nyolcz nap mulva — f. hó 20-án daczára a legodaadóbb és leggondosabb ápolásnak — este 1/2 9-kor kisenvedett. Másnap a vármegyeházára és a Kaszinó épületére kitűzték a gyászlobogót, a vármegye tisztikara koszorút helyezett a ravatalra, s a temetésen *Lukács* Géza alispánhelyettesével élén testületileg megjelent, ugyszintén az osgyáni ág. ev. egyház küldöttsége is s az elhunyt számos barátja koszorút helyezett a család díszes koszorúitól borított ravatalra.

Temetése folyó hó 22-én, délután 3 órakor ment végbe nagy részvét mellett. A gyászháznál *Kemény* Lajos osgyáni ág. ev. lelkész mondott magas szárnyalású, hatásos egyházi beszédet. Számítalan koszorúval díszített zománcz koporsóját a temető régi részébe édes atya mellé kísérte örök nyugalomra a nagyszámú közönség. — A sírnál a vármegye tisztikara nevében *Komáromy* István vármegyei aljegyző, tb. főszolgabíró, lapunk felelős szerkesztője tartott szívhétszólo, mélyen megható búcsuzót, a melyet szösz szerint itt közlünk:

„Megszomorodott gyászoló közönség!

A vihar rövid volt, de romboló — lezajlott. A hullámverés megszűnt, az élet sajkáját zátonyra dobta. Az erős kimerült evezős karjából kihullt a lapát, melylyel az élet felkorbácsolt hullámain annyit küzdött; ifjú lelkét pedig a halál orkánja a magasba ragadta, hol egy más, egy szébb, boldogabb élet kezdődik.

A bátor hajós lélekvesztőjét, a sors végrehajtó eszköze, a rideg halál e szomorú koporsóval cserélte fel,

melynek nehéz ólom falai egy kedves tisztársunk és önzetlen, őszinte jó barátunk *Hamaliár* Lajos vm. tb. árvászéki ülnök kihűlt porhüvelyét rejtik.

Erős testben, erős, nemes lélekkel küzdő férfiú volt az elhunyt, kinek élete a mily rövid volt láncolatában, épen oly hosszú és gazdag volt tevékenységében.

Már gyermek kora óta magas ambícióktól duzzadt keble, s annak tulajdonítható, hogy egy helyen soh'sem pihent meg; hanem az élet ismeretlen, veszélyes tengerén majd ide, majd oda irányozta sajkáját, míg végre a vármegye zöld asztalánál találta meg rég óhajtott vágyát, igazi helyét.

Csendesen és zajtalanul dolgozott az élet nagy műhelyében, képzettségét és sok oldalú ismeretét csak legközelebbi barátai ismerték, kik vele a mindennapi életben kisebb körben érintkeztek s ez volt az, mely őt feltűnés nélkül előttünk nagygyá és egy igen tiszteleltre méltó férfiúvá emelték.

Tiszta látóköri, tündöklő jellemzősége, komolyság és higgadtság voltak fényes tulajdonai. E mellett mint önzetlen jó barát töltötte be a baráti körben szerepkörét. Mint ügyes tisztviselő szolgálta 8 éven keresztül vármegyéjét és harezolt hazafias lélekkel az elvek küzdelmében.

De hát hogy a bucsu utolsó pillanatában hozzá is őszinte legyek és a sors nevében bocsánatot kérjek az ő szellemétől: neki is mint sok érdemes felebarátjának az jutott osztályrészül, hogy érdemei halála után ismeretsenek el és elismert nagyságáról ez utolsó pillanatban mondjunk igazságos ítéletet.

Kedves megboldogult barátom! Neked már nincsen szükséged dicsőretnre. Rövid életed és tetteid dicsőreik szereplését, a mely most e pillanatban általános őszinte részvétben nyilatkozik meg.

Ily érzelmektől áthatva álljuk itt körül a Te koporsódat és frissen hantolt sírodát. Bánattal és szomorúsággal telt szívvel kísértünk utolsó utadra, elhoztuk tisztársaid örök zöld koszorúját, melynek minden egyes levelére rozsdamentes arany betűkkel van felírva a mi szeretetünk és kegyeletünk, mely új otthonodba, őseihez kísér el tégedet.

Szenvedés és fájdalom alatt összetört testedet által adjuk az anyaföld karjának s minden évben eljövünk sírhalmadra virágot ültetni. Lelked pedig mely a legfelsőbb bíró ítélőszéke előtt szeplőtlenül lebeg, örökidki felettünk s emlékeztet kedves lényedre és az együtt eltöltött boldog pillanatokra.

Ne is teledkezzel meg rólunk a tulvilágon sem és mondjál a mi boldogságunkért is egyimát. Mert te meghaltál, ugyan de lelked, szellemed közöttünk fog élni örökké. Most pedig menj pihenni... Legyen pihenésed csendes és zavartalan, a föld göröngye legyen neked könnyű s e lombos fák, s kegyelet virasszon feletted örökké!”

*

A család a következő gyászjelentést adta ki: „A fájdalom mely érzetével tudatjuk *Hamaliár* Lajosnak Gőmörvármegye tb. árvászéki ülnökének, a jó férjnek, testvérnek és nagybátyának élete 44 ik évében, rövid szenvedés után Rimaszombatan folyó évi augusztus hó 20-án este 1/2 9 órakor bekövetkezett halálát. — A kedves halott temetése — az ág. hitv. ev. egyház szertartása szerint — folyó augusztus hó 22-ik napján délután 3 órakor lesz a Jánosi-utca 14. számú gyászházban. — Áldás és béke lengjen kedves porai felett! — Özv. *Hamaliár* Lajosné szül. *Marton* Ida mint feleség, ifj. *Lenyeg* Pálné szül. *Hamaliár* Fanni mint testvér, *Liszka* Károly és dr. *Liszka* Viktor mint unokaöccsek, *Marton* Imre és neje mint após és anyós.

Tanítói gyűlés. A Gőmör Kishont vármegyei általános tanító egyesület közgyűlését f. évben Rimaszombatan tartja meg *Jarossy* Endre állami elemi iskolai igazgató elnöklété mellett augusztus hó 29-én a következő tárgysorozattal: 1. A „Hymnusz” elneklése. 2. Elnöki megnyitó beszéd és ennek keretében a tisztjár és a választmány lemondásának bejelentése. 3. Tisztújítás. 4. Jelentés az egyesület múlt évi működéséről. 5. „A népiskolába járó gyermekek ösztönszerű utánzó és termő munkásságának felhasználása a nevelésben és tanításban” című tétel tárgyalása. Előadó: *Deri* Ede. 6. A községi fogyasztási szövetkezetek nyilvános italmérségi jogának korlatozásáról. Előadó: *Becske* Balint. 7. Az egyesületi pénztár múlt évi zárszámadásának és jövő évi költségvetésének előterjesztése, kapcsolatban a számvizsgáló bizottság jelentésével. 8. Választmányi javaslat a segélyek és ösztöndíjak kiosztása tárgyában. 9. Könyvtárnoki, tanszermuzeumi, szerkesztői és ügyviteli jelentések. 10. Indítványok. 12. Elnöki berekesztő után a „Szózat” elneklése.

Adóügyi vizsga. *Mánik* István rozsnói kir. adóhivatali gyakornok az adóhivatali tisztvi vizsgát kitűnő minősítéssel tette le a kir. pénzügyigazgatóság kebelében alakított bizottság előtt. A vizsgáló bizottság tagjai voltak: *Szombath* György pénzügyigazgató helyettes, elnök; *Dalmay* Kálmán számtanácsos és *Szabó* Ferenc kir. adótárnok, tagok; *Vadnai* Károly pénzügyi irodavezető mint jegyző.

Eljegyzés. *Kahle* Elemér Tornallyára áthelyezett vasuti hivatalnok eljegyezte *Palánkán* Eisenhut-Mariskát.

Búcsú. *Böhm* János helybeli főgimnáziumi tanár *Szolnokra* neveztetvén ki, már a közeli napokban bucsut vesz városunktól. Bucsuzása alkalmával a menynyire örülünk kinevezésének, épen annyira sajnáljuk távozását, mert gimnáziumunk egy tehetséges tanárt, társadalmunk pedig egy szellemes tagját veszíti el a távozásban.

Eljegyzés. *Hubay* Erzsikét, *Hubay* J. alsószuhai ev. ref. lelkész leányát eljegyezte *Pósa* Péter kiskövesdi ev. ref. lelkész.

Athelyezés. *Odor* Gizella závadkai okl. állami tanítóöt a vallás és közoktatásügyi m. kir. ministerium hasonló minőségben a bánfihunyadi áll. iskolához helyezte által.

Eljegyzés. *Kosko* Mariskát, *Kosko* A. majsai erdővéd leányát eljegyezte *Káposztás* László helybeli fiatal iparos mester.

A dobsinai közs. polgári leányiskolában és a főleje szervezett női kézimunkatanfolyamban (ruhavarró ipariskolában) a beiratások szeptember hó 1—5-dike között történnek. Ugyane napokon a délutáni órákban vannak a javító és különbözeti vizsgálatok. A kézimunkatanfolyamban most nyílik meg a felső ruhavarró szakosztály is.

Erdészeti ülés. A nemrég megalakult Borsod-Gömör- és Hevesmegyei erdészeti egyesület választmánya folyó hó 20-án városunkban a megyei székházban ülést tartott, melyen több az egyesületet érdeklő ügyek nyertek elintézését. Rendes közgyűlésüket szeptember hó 17-én fogják itt tartani.

Halálozások. *Kandra* János helybeli iparos polgártársunk *Erzsike* nevű leánya folyó hó 23-án 6 éves korában meghalt. Nagy részvét mellett temették el folyó hó 25-ikén. — *Malina* Gyula kereskedő segéd folyó hó 24-én 16 éves korában meghalt. Folyó hó 26-án temettek el nagy részvét mellett.

Búcsuzó. *Jolsváról* való távozásom alkalmából mindazoknak, kik nekem a siketnémák jolsvai intézete négy év alatti szervezésének nehéz munkája alatt bármi tekintetben segítségemre voltak, az ügyből kifolyólag engem szíves támogatásuk- s jóindulatukkal megúsztettek, őszinte, szívből jövő, hálás köszönetemet nyilvánítom s kérem őket, hogy az emberbaráti ügyet továbbra is szívükön viseljék.

Isten áldása legyen munkánkon!

Jolsva, 1905. augusztus hó.

Nécsey János, igazgató.

Halálozás. *Tóth* Endre pénzügyiszámgyakornok, ki az itteni pénzügyigazgatóságnál működött, s szorgalmasan, pontosan vezette a hivatalos teendőket még betegségeben is, folyó hó 21-én Komáromban 21 éves korában meghalt.

Diszes sirbolt. *Rudnay* Gyula budapesti hírneves festőművész a *Sütheő* Istvan helybeli ügyvéd által boldogult neje br. *Fischer* Margit emlékére és hamvai részére építtetett díszes sirbolt kápolnájának freskó festészetével már elkészült. A sikerült kép azt a jelenetet ábrázolja, midőn *Jezus* feltámasztja *Jairus* leányát. Meglepő hasonlatossággal és művészi ecsettel van a kép kidolgozva, melyen a művész 6 hétig dolgozott. Szakértők nagy elismeréssel nyilatkoznak a művész munkájáról, a ki azt folyó hó 29-én d. u. 1 óratól 6-ig óhajta a tulajdonos engedelmével az érdeklődő közönségnek megtekintés végett bemutatni. — Mi csak melegen ajánljuk a közönség figyelmébe a művész sikerének megtekintését.

Értesítés. Kiterjedt ismeretségem lehetetlenné teszi a külön-külön meghívást, ezuttal van szerencsém örömmel tudatni és értesíteni, hogy *Aranka* leányom esküvője dr. *Lemberger* rabbi urral és *Ida* leányomnak *Friedman* Jenő urral helyben szeptember hó 5-én fog megtartatni.

Singer S. Leó, főrabbi.

Vizsga. A kurincei földműves iskolában városunk magisztratusának jelenlétében ma tartják a szokásos évszáz vizsgát, a hová többen hivatalosak.

Köszönetnyilvánítás. Mindazok, a kik feledhetetlen emlékü draga férjem *Hamaliár* Lajos elhalálozása alkalmával, a megboldogult iránt kegyeletet s fájdalom felett részvétet tanúsítottak s a végítésségen megjelenni s ez által mély fájdalommat enyhíteni szívesek voltak, fogadjak ez uton hálás köszönetemet.

Özv. *Hamaliár* Lajosné.

Vigyázatlanság áldozata. *Semann* János alsósajói lakos a henczkoit bányában saját vigyázatlanságának áldozata lett. Létráról lebukott s eszméletlenül terült el. Két napi kinszenvedés után meghalt. A megéjt vizsgálat megállapította, hogy felelősség senkit nem terhel az ember életért, és tisztán a szerencsetlenül járt ember vigyázatlanságáról van szó. Ennek daczára a társaság, melynek szolgálatában állott nem csak temetéséről gondoskodott, de a támasz nélkül maradt családnak is támogatást nyújt.

Csigányaink itthon. *Oláh* Gyula közkedvelt primásunk, ki jól szervezett zenekarával a Tatrában a magyar zenének oly nagy dicsőséget szerzett, azt írja egy képes levelezőlapon, hogy e hó 29-én már haza érkeznek, s addig is a város közönségének kiváló szolgálatkész tiszteletüket és üdvözlőket küldik.

Vigyázatlanság a borszeszlámpával. A régi *Korona* vendéglőben folyó hó 21-én csaknem végtelen baleset történt. *Kuzsa* Julianna pinczérnő ugyanis este haját akarta felelődni, s a sütő vas melegítése céljából a borszeszlámpát meggyújtotta, a borszesz azonban a lámpa körül is szétfolyt s meggyújtaskor laugra lobbant. A szerencsetlen leány haja leperzselődött, arczán, nyakán és mellén súlyos égési sebeket szenvedett.

A mostoha bosszúja. *Demján* Istvan tiszlezi lakos megharagudott *Lestyak* Istvanra a mostoha testvére és annyira összeszalokoztak, hogy *Demján* a sotőrrel kezében erős felindulásban fejbe ütötte *Lestyak* Istvánt. Ez folyó év július 6-án történt s *Lestyak* 13-án meghalt. A halált okozott testi sértésért a bíróság felelőssé vonta *Demjant*, s igazan szép és dicséretes dolog a bíróságtól, hogy a jul. 13-ikán megindított ügyben már augusztus 25-ikén főtárgyalást lehetett tartatni. *Kolbay* Sándor elnöklésével, *Kalmiczky* Geza és *Lengyel* György bírákból alakult meg a bíróság. Jegyző *Smál* Gyula volt. A vádhatóságot dr. *Musotter* Miklós kir. ügyész képviselte, védő dr. *Stern* Jakab volt. A bíróság *Demjant* az erős felindulásban elkövetett halált okozott testi sértés büntetében bűnsnek mondta ki s 2 1/2 évi börtönré itélte. Az ítélet jogerős.

Angolok a Tatraban. Egy előkelő angol kiránduló társaság, *Shrubsole* W. N. vezetése alatt, kedden a dobsinai jégbarlang megtekintésére rándult ki. A barlang Angolországban ismeretlen jégcsodáival kiváló érdeklődést keltett a kirándulóknak és maradandó benyomást tett rájuk a Tatralomniczról Dobsinaiig kocsin megtett négy órai ut pedig alkalmat adott nekik arra, hogy hazánk egyik legszebb vidékén gyönyörködjenek.

Hirdetmény.

337. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyőrcei kir. járásbírósnak 1905. évi sp. I. 262/5. számú végzése következtében **dr. Hozáczy Ferenc** ügyvéd által képviselt **Latinak Mihály** javára **Fribilina János** és neje ellen 280 korona s járuléki erejéig 1905. évi július hó 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 358 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, sertés, széna stb. nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a nagyőrcei kir. járásbírósnak 1905. évi V. 280/5. számú végzése folytán 280 korona tőkekö-

vétel, ennek kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltódíj és eddig összesen 128 koronában bíróilag már megállapított költségek erejéig **Helpán 1905. évi szeptember hó 16-ik** napjának delutáni 2 óraja bataridóul kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felültoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Nagyroceze, 1905. évi augusztus hó 20-án.

Holló Arzén, kir. bir. végrehajtó.

Hirdetmény.

290. sz. — Alulírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírre teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1002. 3912. végzése következtében **Molnár József** ügyvéd által képviselt a **rimaszombati takarékpénztár** javára **Dr. Molnár Ferencz és neje** ellen 440 korona erejéig 1904. évi október hó 19-ik napján fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1102 korona — fillérre becsült ingóságok u. m. szobabeli butorok, képek, szőnyegek, kocsi, nyilvános árverésen el fognak adatni.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbíróióság 1905. évi V. 310. számú végzése folytán 130 kor. 75 fillér tőkekövetelés, ennek 1904. évi május hó 26-ik napjától számított 6% -os kamatai, és eddig összesen — kor. — fill. bíróilag már megállapított költségek erejéig rimaszécsen alpereseknél leendő eszközösésére **1905. augusztus 28-ik** napjának d. e. 10 óraja bataridóul kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felültoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1905. évi augusztus hó 16-án.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Hirdetmény.

460. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírre teszi, hogy a Rimaszombati kir. járásbíróióság 1905. évi Sp. III. 30/3. számú végzése következtében **Koreny Pál** javára **Szabó Ferencz és neje** ellen 897 kor. 48 fill. s jár. erejéig 1905. évi április hó 1-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 972 kor. fill. becsült következő ingóságok, u. m. butorok stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíróióság 1905. évi V. 151/4. számú végzése folytán 897 kor. 48 fill. tőkekövetelés, ennek 1903. évi augusztus 1. napjától járó 5% kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltó díj és eddig összesen 23 kor. 82 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Rimaszombattban, adosok lakasan leendő eszközösésére **1905. szeptember 2. napjának** delutáni 2 óraja bataridóul kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felültoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszombat, 1905. augusztus 19.

Gaskó János, kir. bir. végrehajtó.

Hirdetmény.

307. — Alulírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírre teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 328-905. számú végzése következtében **Nagy József** ügyvéd javára **Stelkovic László és neje** ellen 328 kor. erejéig 1905. évi január hó 28-ik napján fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 675 koronára becsült ingóságok, u. m.: lovak, szekerek, ekek, borona és butorok nyilvános árverésen el fognak adatni.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. bíróság 1905-ik évi V. 10-7. számú végzése folytán 328 kor. — fillér tőkekövetelés, ennek 1904. évi július hó 1-ik napjától számított 6% -os kamatai és eddig összesen 72 korona 06 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Alsóhangonyon leendő eszközösésére **1905. évi szeptember hó 5 napjának délelőtti 10 óraja** bataridóul kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felültoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1905. évi augusztus 16.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

A „Tompá“-szállodában **Gede Istvan** vendéglős kitűnő minőségű „**Rizling**“ bornak literjét 32 krajczárjával, a „**Kadarka**“ sillert pedig 28 krajczárjával — utcán át kimérve árusít. — Elfogad bejáró étkezőket havi 30 koronaért. 19-26

Bérleti hirdetmény.

3584 sz. — Rimaszombat rend. tan. város tanácsa árverést hirdet a város tulajdonát képező pusztaszabadkai **vizi malom őrlési joga, őrlési eszközök**, hozzá tartozó összes épületek a malom mellett levő két kis kert, $3\frac{1}{4}$ hold szántóföld, $3\frac{3}{4}$ holdnyi rét és mintegy $3\frac{1}{4}$ holdnyi u. n. basakertnek 1906. évi január hó 1-én kezdődő, 1911. december hó 31-éig tartó 6 egymásután következő évre leendő berbeadására

Kikiáltási ár évi 960 korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10% , mely készpénz, vagy ovadékképes értékpapirokban esatolandó.

Részletes árverési feltételek a polgármesteri hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A zárt írásbeli ajánlatok a polgármesteri hivatalhoz **szeptember hó 30-ik napjának délelőtti 11 órájáig** nyújtandók be. Később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Rimaszombat, 1905. augusztus 15.

Dr. Kovács László, polgármester.

Cserépkályhák

minden színben, nagy választékban kaphatók:

Braun Zsigmond

vaskereskedőnél,
Rimaszombat.

Meghívás.

A „Gömöri Faipar Részvénytársaság“ XIII. évi rendes közgyűlését

Pelsüzcön, 1905. szeptember hó 10-én d. u. 3 órakor tartja, melyre a t. c. részvényesek ezennel meghívattak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelő-bizottság évi jelentése.
3. A mérleg előterjesztése s a feletti határozat.
4. Felügyelő-bizottság választása.

Pelsücz, 1905. augusztus 18.

Szentiványi Árpád s k.,
közgyűlési elnök.

Jegyzet. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése és a mérleg 8 nappal a közgyűlés előtt a társaság irodájában közzé tételnek s a részvényesek által megtekinthetők.

Kivonat az alapszabályokból:

9. A közgyűléseken csak azon személyesen, vagy meghatalmazottak által megjelent részvényesek bírnak szavazati joggal, a kik előmutatóra szóló részvényeiket szelvényeikkel együtt a közgyűlés előtt felmutatták és ezekért igazoló jegyeket kaptak. Ezen igazolványok névre szólnak, kitüntetik a letéteményezett részvények és az ezek után járó szavazatok mennyiségét s csak a nevezett személyre névre bírnak érvényesül. Az így felmutatott és átadott részvények szelvényeikkel csak az illető közgyűlés bevégezte után az igazolványok visszaadása mellett vehető vissza.

Leány és fiu

fehérneműek mérték után megrendelhetők

Kirschner Zsigmond

divatárúházában

ROZSNYÓ (Gömör-megye).

Allandó raktár: vászon, chiffon, paplan, zsebkendő, stb. fehérneműkben.

3-3

Hirdetmény.

A roznói püspöki javadalomhoz tartozó — Bánrévétől másfél kilométerre fekvő **sajópüspöki leégett vizimalomhoz kötött vizhasználati és malomjog** (a Sajó vizi ereje), továbbá a molnárlakás, annak épület és telektartozékai, valamint egy kendertörő malom az **1905. évi szeptember hó 24-én délelőtt 9 órakor** a roznói püspöki széklakban megtartandó, zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen eladatnak. Pályázók ajánlataikat 200 K. készpénzbéli bánatpénz melléklésével **Pauchly Rezső** uradalmi erdőgondnokhoz (**Gömör-Rozsnyó**) az árverés megkezdéseig beküldhetik azaz benyújthatják, kinél az árverési részletes feltételek betekintethetők

A roznói püspöki javadalom gondnoksága.

1-2

Kerestetik 5 rendőr

azonnali belépésre. — megkívánatik hogy az illető fiatal, józan életű, erős testalkatu, bátor és megbízható, továbbá katonaviselt ember legyen. Fizetés havonként 50 korona s évenként két öltözet ruha. — Pályázók személyesen jelentkezzenek a **roznói rendőrkapitányi hivatalnál.**

Eladó ház.

Zeheri Gabriella tulajdonát tévő 2 szoba, konyha s mellék helyiségből álló **Tompa-utcai lakház** eladó. Bővebb értesítést ad **Süteő István** ügyvéd. 2-3

Kiadó lakás.

Losonczi utca 36 szám alatt ujon épült ház, mely 3 kényelmes szoba, konyha, kamra, előszoba, pincze, fatartó és egyéb mellék helyiségekből áll, bármely naptól bérebe vehető. Értekezhetni lehet ugyanott **Stolcz Zsigmond** tulajdonossal. 2-3

Figyelmeztetés.

Van szerenesénk a t. közönséget értesíteni, hogy „**Eredeti Singer varrógépek**“ kizárólag a mi raktárainkban **Rimaszombattban, Erzsébet-tér 10. sz. alatt** (Éthey-féle ház) az udvarban **STEINER KAROLY** megbízottunknál kaphatók.

A valódi és javított **Singer** megjelöléssel ajánlott és hirdett varrógépek nem azonosak a mi „Eredeti Singer varrógépeink“-kel, hanem csak egyik régebbi rendszertünk utánzatai. Tisztelettel:

10-10 **Singer Co. varrógép részv.-társaság**

Makk eladás.

A torna-leleszi határban, a **Nánási-féle ősi bükk erdő**, mely 1000 hízó sertés számára becsülve van, szabad kézből alulirt tulajdonostól ki-vehető. **Grosz Jónás**

Bekölcze, (u. p. Ezer-Csehi.)

2-2

Vidéki szülők figyelmébe!

A szeptember hó elsejével megkezdődő iskolai évre **3-4 gimnáziumi növendéket** kedvező feltételek és szülei felügyelet gyakorlása mellett — ellátással vagy anélkül — elfogad **Ratkovszky Vilma** Pokorágyi utca 31. sz., a gimnázium közvetlen szomszédságában. 3-3

ISKOLAKÖNYVEK

ódon és új állapotban,

továbbá

mindenféle **iskolai szerek**

nagy választékban kaphatók:

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

köny- és papirkereskedésében Rimaszombat,
Deák Ferencz-utca 8. sz.